

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

Министър на здравеопазването

Х

ДО

МИНИСТЕРСКИЯ СЪВЕТ

НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

ДОКЛАД

ОТ КАТЯ ИВКОВА - МИНИСТЪР НА ЗДРАВЕОПАЗВАНЕТО

ОТНОСНО: Проект на постановление за приемане на Наредба за условията и реда за провеждане на граничен здравен контрол в Република България

УВАЖАЕМИ ГОСПОДИН МИНИСТЪР-ПРЕДСЕДАТЕЛ,

УВАЖАЕМИ ГОСПОЖИ И ГОСПОДА МИНИСТРИ,

На основание чл. 32, ал. 1 от Устройствения правилник на Министерския съвет и на неговата администрация внасям за разглеждане проект на Постановление на Министерския съвет за приемане на Наредба за условията и реда за провеждане на граничен здравен контрол в Република България.

С Решение № 10332 от 24.10.2025 г. по адм. д. № 2811/2025 г., Върховният административен съд на основанията по чл. 146, т. 3 от АПК отменя Наредбата за условията и реда за провеждане на граничен здравен контрол на Република България, приета с Постановление № 274/09.10.2006 г. на Министерски съвет, поради неспазване на административнопроизводствени правила при приемането ѝ.

В резултат на отмяната е налице необходимост от приемане на нова нормативна уредба, която да регламентира условията, реда и организацията на граничния здравен контрол, като осигури правна сигурност, предвидимост и ефективност на действията на компетентните органи и същевременно да гарантира защитата на правата на гражданите и законосъобразното изпълнение на задълженията на транспортните оператори и другите заинтересовани страни.

Липсата на специална и цялостна подзаконова уредба създава риск от фрагментирано прилагане на разпоредбите на Международните здравни правила (2005), както и на различни административни практики на отделните пунктове за влизане в страната. Нормативно неуредени са дейностите, които изпълняват постоянните и временните звена за граничен здравен контрол, както и редът за тяхното взаимодействие с другите структури и ведомства на граничните контролно пропускателни пунктове.

Международните здравни правила (МЗП) (2005) са инструмент на международното право, приет съгласно член 21 от Устава на Световната здравна организация (СЗО) през 2005 г. МЗП (2005) осигуряват всеобхватна правна рамка в областта на глобалната здравна сигурност и определят правата и задълженията на страните при справяне със събития и извънредни ситуации в областта на общественото здраве, които имат трансграничен потенциал.

Основно изискване към държавите-страни по МЗП (2005) е създаването и поддържането на капацитет на определените от тях входни пунктове (места за преминаване при международно влизане или излизане на пътници, багажи, товари, контейнери, транспортни средства, стоки и пощенски пратки, както и агенциите и зоните, които ги обслужват при влизане или излизане) и определяне на компетентните органи на всеки определен входен пункт на територията на страната. Съгласно чл. 20 от МЗП (2005) държавите-страни определят летищата и пристанищата, които ще изградят основните капацитети и гарантират, че сертификатите за освобождаване от здравен контрол на кораб и сертификатите за здравен контрол на кораб се издават в съответствие с изискванията на член 39 и образеца, даден в Приложение 3 на МЗП (2005).

Всяка държава-страна по МЗП (2005), изпраща на СЗО списък на пристанищата, които имат право да предлагат издаването на посочените сертификати, информира СЗО за всички промени, които могат да настъпят в статута на изброените пристанища. СЗО публикува получената информация.

За България определените входни пунктове, са летище „Васил Левски“, Пристанище Бургас, Пристанище Варна, Пристанище Варна Запад, Пристанище Русе, Пристанище Силистра - IHR POE List, като ежегодно България предоставя информация за определените входни пунктове.

Изпълнението на задълженията на България по раздел IV Входни пунктове от МЗП (2005) е нормативно определено с чл. 57 от Закона за здравето (обн. ДВ. бр.70 от 10 Август 2004 г.), съгласно който условията и редът за провеждане на граничен здравен контрол се уреждат с наредба на Министерския съвет.

В тази връзка, България частично не изпълнява МЗП (2005), които е ратифицирала със закон, по отношение на определяне на структурите, които да изпълняват функциите на компетентни органи по смисъла на раздел IV от МЗП (2005) и поддържането на основни капацитети на входните пунктове като осигуряване на достъп до подходящо медицинско обслужване, транспортиране и полагане на грижи за болни пътници; осигуряване на обучен персонал за инспекция на транспортните средства; осигуряване на адекватен отговор при извънредни ситуации в областта на общественото здраве; прилагане на препоръчаните мерки за дезинсекция, дератизация, дезинфекция, деконтаминация или друга обработка на багажи, товари, контейнери, транспортни средства, стоки или пощенски пратки, включително, когато е необходимо, на места, специално определени и оборудвани за тази цел; прилагане на контрол на влизане или излизане за пристигащи и заминаващи пътници и др.

С проекта на наредба се цели:

- осигуряване на единна организация на граничния здравен контрол на определените входни пунктове чрез ясно определяне на компетентните органи, техните правомощия и отговорности и регламентиране на единни процедури за осъществяване на здравния контрол и прилагане на здравни мерки.

- повишаване на готовността, ефективността и координацията на системата за граничен здравен контрол за своевременно откриване, оценка, уведомяване и предприемане на адекватни здравни мерки при събития, представляващи трансгранична заплаха за общественото здраве, в съответствие с приложимите изисквания на МЗП (2005).

В проекта на наредба е предвидено, че органите на граничния здравен контрол работят по стандартни оперативни процедури, съгласувани с главния държавен здравен инспектор, в които са описани ролите и отговорностите на звената, както и редът за тяхното взаимодействие с другите структури и ведомства на ГКПП при изпълнение на функциите им. Това гарантира предвидимост, прозрачност и уеднаквен подход на всички входни пунктове.

Стандартизирани са процедурите по инспекция и издаване на сертификати за здравен контрол/освобождаване от здравен контрол на кораби.

Нормативно са описани задълженията на капитаните на пристигащи кораби, съответно командири на пристигащи въздухоплавателни средства за предоставяне на съответните документи, изискуеми по МЗП (2005), отнасящи се до здравните въпроси.

Създава се възможност за бързо разкриване на временни звена за здравен контрол на всички ГКПП при обявена извънредна епидемична обстановка/ситуация като реакция при

глобални кризи. Това позволява на България да участва в координиран подход при възникване на трансгранична здравна заплаха на територията на ЕС в съответствие с Регламент (ЕС) 2022/2371 на Европейския парламент и на Съвета от 23 ноември 2022 година относно сериозните трансгранични заплахи за здравето и за отмяна на Решение № 1082/2013/ЕС.

С приемането на наредбата ще се изпълнят изискванията на чл. 57, ал. 2 от Закона за здравето за приемането от Министерския съвет на Наредба за условията и реда за провеждане на граничен здравен контрол в Република България, както и ангажиментите на страната като държава-страна по Международните здравни правила (2005) по отношение на определяне на входни пунктове, създаване и поддържане на капацитета и определяне на компетентните органи на граничния здравен контрол по:

- координиране транспортирането на болни пътници със съмнение за заразна болест до подходящо лечебно заведение;
- извършване на инспекция на транспортните средства;
- провеждане на епидемиологични проучвания и определяне на контактните лица на заразно болен сред пътници или персонал на транспортните средства;
- предписване на последващи противоепидемични мерки спрямо контактните лица – медицинско наблюдение, изследвания и други, при необходимост;
- предприемане на действия за поставяне под задължителна изолация на лица, болни от заразна болест по чл. 61 от Закона за здравето;
- предписване и контролиране извършването на дезинфекция, дезинсекция, дератизация или третиране по друг начин на транспортни средства, багажи, товари, включително контейнери, стоки и международни пощенски пратки, когато е необходимо;
- прилагане на други здравни мерки съгласно МЗП (2005).

Своевременното изолиране на болни лица и предприемането на противоепидемични мерки за намаляване на вероятността от разпространение на заразна болест на входния пункт спестява на държавния бюджет разходи за лечение и карантина (изплащане на болнични) на други впоследствие заразени/контактни лица.

Чрез разпореждане на здравни мерки, включително дезинсекция и/или дератизация на кораб, който е счетен за заразен се цели предотвратяване на вноса и евентуално местно размножаване и разпространение на преносители (насекоми, гризачи) на заразни болести, които не се срещат в страната,

Осъществява се контрол върху дейностите по дезинсекция и дератизация и прилагане на националното законодателство по отношение на използваните биоциди и лицата, които са правоспособни да извършват тези дейности.

Създава се предвидимост на транспортните оператори, тъй като нормативно са определени международните образци на документи за сертификат за освобождаване от здравен контрол на кораб/сертификат за здравен контрол на кораб, морска здравна декларация и здравна част от общата декларация по въздухоплаване и са определени органите на които, следва да бъдат представени.

Прилагането на нормативния акт не изисква допълнителни финансови и/или други средства, които да бъдат направени от компетентните контролни органи в рамките на изпълнение на функционалните им задължения и отговорности.

Финансови ангажименти възникват за операторите на транспортни средства (кораби), които заплащат такса за издаване на сертификат за здравен контрол или за освобождаване от здравен контрол на кораб. Таксата е определена в Тарифата за таксите, които се събират от органите на държавния здравен контрол и националните центрове по проблемите на общественото здраве по Закона за здравето, приета с Постановление № 242 на Министерския съвет от 2007 г., (обн., ДВ, бр. 83 от 2007 г.) и е в размер между 117,6 и 189,18 евро съобразно бруто регистър тона на плавателното средство.

При установяване на нередности (гризачи, насекоми, липса на хигиена), при инспекция на кораб, за транспортните оператори възникват и преки разходи за изпълнение на предписаните от здравните инспектори от звеното за граничен здравен контрол противоепидемични мерки, в т.ч. дезинфекция, дезинсекция или дератизация. Разходите за наемане на физическо/юридическо лице, което е правоспособно да извършва тези дейности се поемат изцяло от транспортния оператор/собственика на кораба.

Предложеният проект на акт няма да окаже въздействие върху държавния бюджет, поради което е приложена финансова обосновка съгласно Приложение 2.2 към чл. 35, ал. 1, т. 4, буква „б“ от Устройствения правилник на Министерския съвет и на неговата администрация.

Обществените отношения, предмет на проекта на наредба, не са регламентирани в европейското право и с проекта не се въвеждат изисквания на директиви на Европейския съюз. Уредбата на тези обществени отношения е въпрос на национално решение и е от компетентността на отделните държави-членки. Това произтича от разпоредбата на чл. 168, пар. 7 от Договора за функциониране на Европейския съюз, която предвижда изключителна компетентност на държавите-членки по определяне на здравната им политика.

На ниво Европейски съюз, с Регламент (ЕС) 2022/2371 на Европейския парламент и на Съвета от 23 ноември 2022 година относно сериозните трансгранични заплахи за здравето и за отмяна на Решение № 1082/2013/ЕС са разписани координирани действия на държавите членки за борба със здравни заплахи с цел защитата и подобряването на човешкото здраве, при прилагането на които, при необходимост, се използват основните капацитети на

държавите членки по чл. 20 от МЗП (2005), като задължението за тяхното изграждане и поддържане е съгласно Международните здравни правила (2005), изменени с резолюция WHA77.17 на Световната здравна асамблея и приети на 1 юни 2024 г., ратифицирани със закон (ДВ, бр. 61 от 2025 г.).

На основание чл. 20, ал. 2 от Закона за нормативните актове към проекта на Постановление на Министерския съвет е приложена необходимата частична предварителна оценка на въздействието на нормативния акт.

В съответствие с изискването на чл. 26, ал. 4 от Закона за нормативните актове проектът е публикуван на интернет страницата на Министерството на здравеопазването и на Портала за обществени консултации за срок от 30 дни.

УВАЖАЕМИ ГОСПОДИН МИНИСТЪР-ПРЕДСЕДАТЕЛ,

УВАЖАЕМИ ГОСПОЖИ И ГОСПОДА МИНИСТРИ,

С оглед гореизложеното и на основание чл. 57 от Закона за здравето и чл. 8, ал. 2 от Устройствения правилник на Министерския съвет и на неговата администрация, предлагам Министерският съвет да разгледа и приеме проекта на Постановление за приемане на Наредба за условията и реда за провеждане на граничен здравен контрол в Република България.

Приложения:

1. доклад до Министерския съвет;
2. проект на постановление за приемане на Наредба за условията и реда за провеждане на граничен здравен контрол в Република България;
3. частична предварителна оценка на въздействието на проекта на нормативен акт;
4. финансова обосновка;
5. съобщение за средствата за масово осведомяване.

С уважение,

Х

КАТЯ ИВКОВА

Министър на здравеопазването